

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
ΕΛΕΝΗ ΤΣΑΜΙΛΗ
ΣΤΑΜΑΤΙΑ ΚΑΛΑΜΠΟΥΚΑ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΜΕΤΑΞΑ

Τῶν γάρ ὄντων ἀγαθῶν καὶ
καλῶν οὐδέν ἄνευ πόνου καὶ
ἐπιμελείας οἱ θεοὶ διδῶσιν
ἄνθρωποις

Ξενοφώντας

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΚΕΙΜΕΝΑ XLI - XLVII

Α. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα:

Curius et Fabricius, antiquissimi viri, et his antiquiores Horatii plane ac dilucide cum suis locuti sunt; non Sicanorum aut Pelasgorum, qui primi coluisse Italiam dicuntur, sed aetatis suae verbis utebantur. Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris, sermone abhinc multis annis iam obsoleto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas. Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis?

Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis. Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. Cum illa respondisset «ego, pater, cana esse malo», mendacium illi pater obiecit: «Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?»

Β. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για κάθε λέξη ή συνεκφορά:

aetatis: γενική πληθυντικού

Evandri: κλητική του ίδιου αριθμού

filiam: δοτική του άλλου αριθμού

sermone obsoleto: ονομαστική του ίδιου αριθμού

homo inepte: αφαιρετική του ίδιου αριθμού

vestem: γενική και αιτιατική πληθυντικού

aliis sermonibus: τη γενική ενικού

mendacium: την ίδια πτώση του άλλου αριθμού

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις αντωνυμίες:

suis: ο αντίστοιχος τύπος για το β' πρόσωπο

quae: ο ίδιος τύπος στον άλλο αριθμό

neminem: αφαιρετική ενικού και αιτιατική πληθυντικού του ίδιου γένους

istae: αιτιατική ενικού αρσενικού και ουδετέρου γένους

γ. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα επίθετα και επιρρήματα:

dilucide: οι υπόλοιποι βαθμοί του επιρρήματος

primi: γενική ενικού και πληθυντικού του ουδετέρου γένους στο συγκριτικό βαθμό

multis: γενική του ίδιου αριθμού και στους τρεις βαθμούς

antiquiores: κλητική πληθυντικού του ουδετέρου γένους στο συγκριτικό βαθμό και γενική πληθυντικού του θηλυκού γένους στον υπερθετικό βαθμό

inepte: το επίρρημα στους υπόλοιπους βαθμούς

2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους ρηματικούς τύπους:

coluisse: αφαιρετική του σουπίνου

dicuntur: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα και στις δύο φωνές

utebantur: αφαιρετική πληθυντικού αριθμού θηλυκού γένους της μετοχής μέλλοντα

scire: προστακτική ενεστώτα

vis: γ' ενικό οριστικής ενεστώτα και α' πληθυντικό υποτακτικής παρατατικού

esse: γ' πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα

vidisse: απαρέμφατο μέλλοντα και στις δύο φωνές (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του τύπου)

induxit: β' ενικό προστακτικής μέλλοντα και στις δύο φωνές

mallet: β' ενικό οριστικής ενεστώτα και α' ενικό οριστικής μέλλοντα

nolis: α' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα και β' ενικό προστακτικής ενεστώτα

faciant: τα απαρέμφατα ενεστώτα και μέλλοντα στην παθητική φωνή

β. **obiecit:** β' ενικό οριστικής όλων των χρόνων στην παθητική φωνή (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του τύπου)

locuti sunt: να σχηματίσετε τους ενεργητικούς τύπους του ρήματος

3.α. **utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva:** να μετατρέψετε την πλάγια ερωτηματική πρόταση σε ευθεία με όλες τις πιθανές μορφές.

β. **ut consequaris:** να εκφράσετε το σκοπό με όλους τους γνωστούς τρόπους.

γ. **Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris, sermone abhinc multis annis iam obsoleto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas:** να εξαρτήσετε την περίοδο από το Cicero dixit

κυκλοφορεί...

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

β' τόμος

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΪΦΑ
ΕΛΕΝΗ ΤΣΑΜΙΛΗ

εκδόσεις
ΠΟΥΚΑΜΙΣΙΑΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΟΡΑΤΙΟΣ
(65 π.Χ-8 μ.Χ)

Ο κολοφώνας της ρωμαϊκής ποίησης. Ήταν ο πρώτος που εμπλούτισε τη ρωμαϊκή φιλολογία με τα μέτρα του αρχαιοελληνικού λυρισμού. Το πλήρες όνομά του ήταν Κόιντος Οράτιος Φλάκος, πατρίδα του η Βενουσία και τόπος όπου μεγαλούργησε, η Ρώμη φυσικά, στην οποία και πέθανε τα πρώτα χρόνια της χριστιανικής επιρροής... Γιος δούλου καθώς ήταν εντάχθηκε στους δημοκρατικούς και πήρε μέρος στην αποτυχημένη για τους ομοϊδεάτες του μάχη των Φιλίππων (42 π.Χ), γι αυτό και γνώρισε διωγμούς μέχρι να αμνηστευτεί. Οι «Σάτιρες» και οι «Επωδές» ήταν τα πρώτα του έργα που τον έκαναν γνωστό. Οι «Ωδές» τον εκτόξευσαν στην ωριμότητά του και οι «Επιστολές» τον πέρασαν στο πάνθεον των κορυφαίων λυρικών της ανθρωπότητας. Εκεί στις «Επιστολές» υπάρχει και το αριστούργημά του «Epistula ad Pisones», που έμεινε γνωστό ως «Ars Poetica» («Ποιητική Τέχνη») και χρησίμευσε ως θεμέλιο της κατοπινής διανοητικής ποίησης.

δ. abhinc multis annis: να αντικαταστήσετε τη φράση από άλλες ισοδύναμες χωρίς να αλλοιώνεται η επιρρηματική σχέση που εκφράζεται.

ε. antiquissimi viri: να αναλύσετε την παράθεση σε δευτερεύουσα πρόταση.

4.α. proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris: να αντικαταστήσετε τη δευτερεύουσα πρόταση με επιρρηματική μετοχή.

β. mendacium illi pater obiecit: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Μεταφράσεις αποσπασμάτων

Ο Κούριος και ο Φαβρίκιος, πολύ παλιοί άνδρες, και οι Οράτιοι, παλιότεροι από αυτούς συνομιλούσαν με τους συγχρόνους τους καθαρά και με διαύγεια. Δε χρησιμοποιούσαν τη γλώσσα των Σικανών ή των Πελασγών, οι οποίοι κατοίκησαν την Ιταλία αλλά της εποχής τους. Εσύ όμως σαν να μιλάς τώρα με τη μητέρα του Ευάνδρου χρησιμοποιείς λόγο απαρχαιωμένο ήδη εδώ και πολλά χρόνια, επειδή θέλεις κανείς να μην ξέρει και να μην καταλαβαίνει τι λες. Γιατί δε σωπαίνεις, ανόητε άνθρωπε, για να πετύχεις αυτό που θέλεις;

Αν και ανακάλυψε άσπρες τρίχες πάνω στο φόρεμά τους, εντούτοις ο Αύγουστος προσποιήθηκε ότι δεν τις είδε και παρέτεινε το χρόνο με άλλες κουβέντες, ώσπου έφερε τη συζήτηση στην ηλικία της. Τότε ρώτησε την κόρη αν θα προτιμούσε να είναι μετά από μερικά χρόνια ασπρομάλλα ή φαλακρή. Όταν εκείνη απάντησε "εγώ πατέρα προτιμώ να είμαι ασπρομάλλα", ο πατέρας πρόβαλε σε εκείνη ψεύτικο επιχείρημα: "Δεν αμφιβάλλω ότι δε θέλεις να είσαι φαλακρή. Γιατί λοιπόν δε φοβάσαι μήπως αυτές εδώ σε κάνουν φαλακρή;"

B. Παρατηρήσεις

1.α. aetatium/aetatum, Evander/Evandre, filii/filiabus, sermo obsoletus, homine inepto, vestium/vestes-is, alius sermonis, mendacia.

β. vestris, quid, nullo/nullos, istum/istud

γ. dilucidius/dilucidissime, prioris/priorum, multorum/plurium/plurimorum, antiquiora/antiquissimarum, ineptius/ineptissime

2.α. cultu, dic/dicere, usuris, scito/scitote, vult/vellemus, sunt, visurum esse/visum iri, inducito/inducitor, mavis/malam, nolumus/noli, fieri/factum iri

β. obiceris/-re, obiciebaris/-re, obicieris/-re, obiectus est, obiectus erat, obiectus erit loquens (loquentis), locuturus-ra-rum, locuturum-ram-rum esse/locuturos-ras-ra esse, locuturus-ra-rum sim, locutum/tu, loquendi-ndo-ndum-ndo

3.α. utrum post aliquot annos cana esse malis an calva? Malisne post aliquot annos cana esse an calva? Malis post aliquot annos cana esse an calva?

β. qui consequaris, consecutum (αιτιατική σουπίνου), ad/in consequendum (εμπρόθετη αιτιατική γερονδίου), consenquendi causa/gratia (εμπρόθετη γενική γερονδίου)

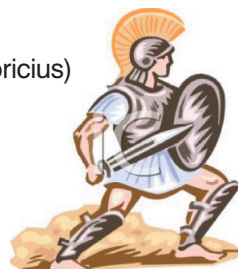
γ. Cicero dixit illum autem proinde quasi cum matre Evandri tunc (ille) loqueretur, sermone abhinc multis annis iam obsoleto uti, quod neminem scire atque intellegere (ille) vellet, quae (ille) diceret.

δ. abhinc multos annos/ante hos multos annos.

ε. qui antiquissimi viri erant (δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική στο Curius et Fabricius)

4.α. quasi cum matre Evandri nunc loquens

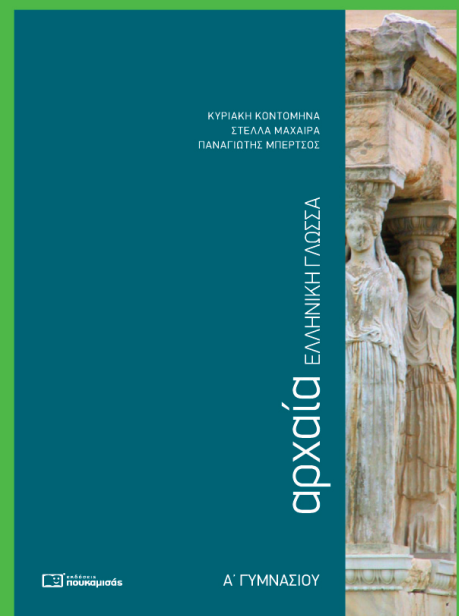
β. mendacium illi a patre obiectum est.

κυκλοφορεί...

ΑΡΧΑΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Κ. ΚΟΝΤΟΜΗΝΑ – Σ. ΜΑΧΑΙΡΑ
Π. ΜΠΕΡΤΣΟΣ

	Γραμματική	Συντακτικό
Κείμενο 45	turrim: τριτόκλιτο, ισοσύλλαβο ουσιαστικό, αιτιατική εν - im, αφαιρετική εν- i, γενική πλ - ium	intercepta: αφαιρετική απόλυτη, επιρρηματική, υποθετική μετοχή (εξαρτημένος υποθετικός λόγος, ανοιχτή υπόθεση, αναφορά στο μέλλον)
Κείμενο 46	vituperandus est, laudandus sit: παθητική περιφραστική συζυγία	numine: κυρίως αφαιρετική του ποιητικού αίτιου (το ποιητικό αίτιο είναι άψυχο)
Κείμενο 47	aliquot: αόριστη επιθετική αντωνυμία, άκλιτη	super vestem: εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο
Κείμενο 48	imperandum esset: παθητική περιφραστική συζυγία	durius: απόλυτη σύγκριση
Κείμενο 49	molientem: μετοχή, ενεστώτα, του αποθετικού ρήματος molior	erga te: εμπρόθετος προσδιορισμός της φιλικής διάθεσης